

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΔΗΜΑΡΧΟΣ**

Ταχ. Δ/ση: Αγ. Τίτου 1
Τ.Κ.: 71202 Ηράκλειο
Τηλ.: 2813 409101-3
E-mail: mayor@heraklion.gr

Έκδ.2 αναθ.0 ημ/νία έγκρ. 1/2/2019 ΠΡΟ-ΠΣΠ 001

- 1.Βαθμός Ασφαλείας:
2. Βαθμός προτεραιότητας:
3. Χρόνος διατήρησης:

Ηράκλειο, 13.10.2025
Αριθμ. Πρωτ. 114526

ΠΡΟΣ :
το Δημοτικό Συμβούλιο

Εισήγηση του Δημάρχου Ηρακλείου
ενόψει της έκφρασης γνώμης από το Δημοτικό Συμβούλιο Ηρακλείου στην
διαβούλευση για την «Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ)
για τη δημιουργία Δικτύου Μονάδων Ενεργειακής Αξιοποίησης ΑΕΠΥ από ΑΣΑ»
του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Η υπό διαβούλευση Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για τη δημιουργία Δικτύου Μονάδων Ενεργειακής Αξιοποίησης ΑΕΠΥ από ΑΣΑ χαρακτηρίζεται από αποσπασματικότητα, περιέχει ασάφεια, οφειλόμενη κυρίως σε αόριστη γενικότητα, και εδράζεται σε μαχητές παραδοχές. Προκαλεί ισχυρές αντιρρήσεις και εγείρει κρίσιμα ερωτήματα, τα οποία ομαδοποιούνται παρακάτω ως εξής:

- **Περιβαλλοντικά και υγειονομικά ζητήματα:**
 - Επιπτώσεις στη υγεία των ανθρώπων που προκύπτουν αφενός από εκπομπές (ιπτάμενη τέφρα) και αφετέρου από τη διαχείριση του υπολείμματος καύσης (τέφρας πυθμένα). Δεν παρουσιάζονται οι τεχνικές προδιαγραφές, το πλαίσιο εφαρμογής (πέραν των ευρωπαϊκών οδηγιών που απαριθμούνται) και δεν προδιαγράφονται μηχανισμοί ελέγχου με τους οποίους οι ως άνω κίνδυνοι θα εξέλειπαν (πέραν της υποχρέωσης σύνταξης «ετήσιων εκθέσεων» από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας). Στο οικείο κεφάλαιο (7) της ΣΜΠΕ οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις της Ενεργειακής Αξιοποίησης ΑΕΠΥ από ΑΣΑ δεν αντιμετωπίζονται αυτοτελώς, αλλά συγκριτικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της ταφής.¹
 - Επιπτώσεις από την επιβάρυνση των θαλάσσιων και χερσαίων μεταφορών: επιβαρύνσεις του περιβάλλοντος και της (οδικής, ιδιαίτερα) κυκλοφορίας, που εξαρτώνται κατά το μέγεθός τους από την χωροθέτηση των Μονάδων, η οποία παραμένει άδηλη. Ωστόσο, οι επιπτώσεις αυτές στην Κρήτη θα είναι ιδιαίτερα σημαντικές, με δεδομένη (α) την ανάγκη χρήσης θαλάσσιων

¹ Ενδεικτικά, το κεφάλαιο «Αξιολόγηση των επιπτώσεων στην ανθρώπινη υγεία» (7.5.3) καταλαμβάνει μισή σελίδα και καταλήγει στο συμπέρασμα: «Η μεταβολή κινείται προς αμιγώς θετική κατεύθυνση και ως εκ τούτου δεν απαιτείται η λήψη μέτρων».

μεταφορών (από το νότιο Αιγαίο) και (β) τη διάρθρωση και τους φόρτους των τοπικών οδικών δικτύων, με σοβαρές επιπτώσεις στις αστικές και υπεραστικές μετακινήσεις και μεταφορές.

- **Οικονομικά ζητήματα:**

Η οικονομική βιωσιμότητα των Μονάδων Ενεργειακής Αξιοποίησης (ΜΕΝΑ), που αποτελούν *ιδιωτικά έργα*, δεν προκύπτει από δημοσιοποιημένη μελέτη οικονομικής βιωσιμότητας. Από τα διαθέσιμα στοιχεία, και ιδιαίτερα από τις παραδοχές της ΣΜΠΕ, συνάγεται ότι η βιωσιμότητα των ΜΕΝΑ εξασφαλίζεται από την οικονομική συνδρομή των ΦΟΔΣΑ (gate fee, εγγυημένες ποσότητες για 25 έτη, κόστη μεταφορών) καθώς και τον καθορισμό πάγιας τιμής για την παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια (που θα καταβάλλεται από τους πολίτες-καταναλωτές).

Ως αποτέλεσμα, προκύπτει σοβαρή οικονομική επιβάρυνση των δήμων και των πολιτών από το τέλος εισόδου (gate fee) και άλλες δαπάνες (διαχείρισης, μεταφοράς), καθώς και ανάληψη μακρόχρονων πάγιων και ανελαστικών υποχρεώσεων για τους ΦΟΔΣΑ, τους δήμους² και εντέλει τους δημότες σε αντιδιαστολή με την δημιουργία σταθερού ευνοϊκού οικονομικού περιβάλλοντος για τους αναδόχους των έργων. Οι δήμοι δια των ΦΟΔΣΑ και εντέλει οι πολίτες θα χρηματοδοτούν τους αναδόχους των έργων.

Εδώ εγείρεται το ερώτημα της διαχείρισης των απορριμμάτων ως πόρων, στο ειδικότερο πεδίο της παραγωγής δευτερογενούς καυσίμου καθώς και ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας: Οι ΦΟΔΣΑ (και εντέλει οι πολίτες) υποβάλλονται σε δαπάνη προκειμένου να απαλλαγούν από τα απορρίμματα τα οποία ωστόσο λογίζονται ως πόρος για τις βιομηχανίες που τα εκμεταλλεύονται. Αλλά αν το δευτερογενές καύσιμο αποτελεί πόρο, όπως πράγματι είναι, θα έπρεπε να αποτιμάται στην οικονομική του αξία και αυτή να καταβάλλεται στους παραγωγούς του. Ομοίως, η ηλεκτρική και θερμική ενέργεια θα έπρεπε να επιστρέφεται στους πολίτες που χρηματοδοτούν την παραγωγή της.³ Αντιθέτως, οι ΦΟΔΣΑ (και εντέλει οι πολίτες) θα υποχρεώνονται να πληρώνουν για να χορηγούν τον πόρο του απορριμματογενούς καυσίμου στην βιομηχανία, και οι πολίτες να καταναλώνουν ενέργεια που παράγεται με έμμεση επιδότηση από τους ίδιους.

Ειδικότερα ερωτήματα εγείρονται

- ο ως προς κόστη που προκύπτουν από την ενδεχόμενη υποχρέωση τροποποίησης των υπό κατασκευή ΜΕΑ/ΜΑΑ για την παραγωγή SRF με προδιαγραφές χρήσης τόσο από τις Μονάδες Ενεργειακής Αξιοποίησης όσο και από την τσιμεντοβιομηχανία. Τα ερωτήματα αφορούν τόσο το κατασκευαστικό κόστος όσο και το κόστος λειτουργίας, που θα επιβαρύνονται εντέλει οι δημότες.

² Δέσμευση για 25 έτη των δήμων/ φορέων διαχείρισης για να μεταφέρουν στην ΜΕΝΑ και στην τσιμεντοβιομηχανία συγκεκριμένες (προκαθορισμένες) ποσότητες απορριμματογενών καυσίμων.

³ «Δημιουργία εσόδων για τους ΦοΔΣΑ από την πώληση SRM [Secondary Raw Materials] και ενέργειας», ΡΑΑΕΥ: Πρόταση Ολοκληρωμένης Δέσμης Μέτρων για την διασφάλιση της επιχειρησιακής λειτουργίας των Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦοΔΣΑ), Μάιος 2025, 6.3.3.1.

- ως προς τις τεχνικές προδιαγραφές του απορριμματογενούς καυσίμου, τις οικονομικές συνέπειες (κόστη) για την παραγωγή του και ενδεχόμενες ποινές για την (ενδεχόμενη) μη επίτευξη της ποσοτικής και ποιοτικής παραγωγής του.

Η αόριστη παραδοχή ότι η προσθήκη του Δικτύου ΜΕΝΑ θα αποβεί οικονομικά ουδέτερη για τους ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ σε σχέση με τα σημερινά οικονομικά δεδομένα (ίση δαπάνη συνολικής διαχείρισης απορριμμάτων) δεν βασίζεται σε ανεξάρτητη εκτίμηση αξιόπιστου φορέα, και ασφαλώς δεν προκύπτει από την ΣΜΠΕ. Για την παραδοχή αυτή εγείρονται βάσιμες αμφιβολίες, λαμβάνοντας υπόψη και την ισχυρή πιθανότητα ενεργειακή αξιοποίηση και ταφή να επιτελούνται ταυτόχρονα για ικανό χρονικό διάστημα (βλ. παρακάτω). Και, σε κάθε περίπτωση, το ζητούμενο δεν μπορεί να είναι η μη υπέρβαση της σημερινής οικονομικής επιβάρυνσης των ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ και εντέλει των δημοτών, η οποία παραμένει υποθετική και ατεκμηρίωτη.

- **Θεσμικά ζητήματα και ζητήματα γενικότερης αρχιτεκτονικής του συστήματος διαχείρισης αποβλήτων:**

- Οι ΟΤΑ / ΦΟΔΣΑ περιορίζονται στον ρόλο των παραγωγών πρώτης (καύσιμης) ύλης, και μάλιστα υπό το μονοσήμαντο αρνητικό πρόσημο της υποχρέωσης τους να μειώνουν / μηδενίσουν την παραγωγή απορριμμάτων.
- Η πρόνοια της δυνατότητας «μεταβατικής» χρήσης συμμείκτων απορριμμάτων για την παραγωγή καυσίμου⁴ μπορεί να οδηγήσει στην υπονόμηση του σύνθετου εγχειρήματος της ανακύκλωσης, το οποίο ωστόσο εξακολουθεί να προτάσσεται στην ιεραρχία των μεθόδων διαχείρισης απορριμμάτων. Με δεδομένη την υστέρηση της ανακύκλωσης στην Ελλάδα, είναι ορατός ο κίνδυνος ανατροπής του συνολικού μοντέλου, παρά την αρχική διαστασιολόγηση των ΜΕΝΑ με παραδοχή επίτευξης του στόχου ανακύκλωσης στο 65% της συνολικής παραγωγής απορριμμάτων.
- Τα παραπάνω καθίστανται πιθανότερα από την μετάθεση της επίτευξης των ευρωπαϊκών στόχων εγγύτερα κατά πέντε χρόνια (από το 2035 στο 2030), με δεδομένη και την καθυστέρηση των έργων κατασκευής (και, συνακόλουθα, λειτουργίας) των ΜΕΑ/ΜΑΑ ανά την επικράτεια.
- Ερωτήματα που αφορούν στη χωροθέτηση, τη δημοπράτηση και τη λειτουργία των Μονάδων, καθώς και στις ειδικότερες υποχρεώσεις των ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ έγινε γνωστό ότι θα απαντηθούν με νόμο-πλαίσιο ο οποίος τελεί υπό προετοιμασία, και το περιεχόμενο του οποίου παραμένει επί του

⁴ «Έως την ολοκλήρωση του συνόλου του δικτύου των ΜΕΑ/ΜΑΑ σε μια Περιφέρεια που προβλέπονται στο οικείο ΠΕΣΔΑ, σε μονάδες ενεργειακής αξιοποίησης εντός ή εκτός της Περιφέρειας, είναι επιτρεπτή η θερμική επεξεργασία και υπολειμματικών *σύμμεικτων ΑΣΑ ...*», Τροποποίηση ΕΣΔΑ, ΦΕΚ 19.04.2023.

παρόντος άγνωστο.⁵ Ειδικότερα ερωτήματα εγείρονται για την ανάγκη τροποποιήσεων των ΕΣΔΑ και των υπό έγκριση ΠΕΣΔΑ. Επίσης, απλώς γνωμοδοτικός και όχι αποφασιστικός διαφαίνεται (από προφορική επικοινωνία) ότι θα είναι ο ρόλος των ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ στη διαδικασία χωροθέτησης, η οποία θα αποτελεί πρόταση-επιλογή του αναδόχου, που επωμίζεται την αγορά γης.

- **Ζητήματα σκοπιμότητας (Cui bono?)**
 - Επισημαίνεται ότι δεν έχει δοθεί στη δημοσιότητα η μελέτη σκοπιμότητας των ΜΕΝΑ.
 - Δεν έχει αξιολογηθεί οικονομοτεχνικά η προσθήκη (1.2%) της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από τις ΜΕΝΑ, σε σχέση με τις επιβαρύνσεις των ΟΤΑ (και εντέλει των πολιτών) που αντιμετωπίζονται ως παραγωγοί απορριμμάτων, όπως -αναλόγως- αντιμετωπίστηκαν ως παθητικοί καταναλωτές ενέργειας από το επί του παρόντος αδρανοποιημένο πρόγραμμα ΑΠΟΛΛΩΝ. Ειδικότερα, δεν προκύπτει οικονομική ωφέλεια για τους πολίτες-καταναλωτές οι οποίοι αντιθέτως αποδίδουν πόρους καταβάλλοντας οικονομικό τίμημα για την παραγωγή ενέργειας.
 - Ωφέλεια από την θερμική ενέργεια δεν προκύπτει για την Κρήτη, με δεδομένη και την ανυπαρξία σχετικών δικτύων και την απουσία πρόνοιας κατασκευής τους.
 - Ωφέλεια προκύπτει για τους αναδόχους των έργων ΜΕΝΑ ως παραγωγούς ενέργειας και καυσίμων, καθώς και για την τσιμεντοβιομηχανία ως καταναλωτή καυσίμων, ενώ για τους ΦΟΔΣΑ/ΟΤΑ επιβάλλεται η λογική της «μείωσης της βλάβης», η οποία ωστόσο δεν προκύπτει από την υπό διαβούλευση ΣΜΠΕ.

Για τους ως άνω λόγους, εισηγούμαι στο Δημοτικό Συμβούλιο την έκφραση αρνητικής γνώμης για την Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για τη δημιουργία Δικτύου Μονάδων Ενεργειακής Αξιοποίησης ΑΕΠΥ από ΑΣΑ.

Ο Δήμαρχος Ηρακλείου
Πρόεδρος του ΕΣΔΑΚ

⁵ Προφανώς, θα τροποποιηθεί ο νόμος 4819/2021 (αρ. 63) που προβλέπει ότι «η λειτουργία και συντήρηση των μονάδων [ενεργειακής αξιοποίησης αποβλήτων] υπάγεται στις αρμοδιότητες των ΦΟΔΣΑ».

Αλέξης Καλοκαιρινός

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ